

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчальної роботи

 Олена ПУСТОВА

« 01 » 09 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Економічна теорія»
для підготовки фахового молодшого бакалавра
за галуззю знань 08 Право
спеціальності 081 «Право»

Ірпінь – 2023

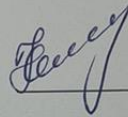
Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» складена на основі програми навчальної дисципліни, затвердженої у 2023 р.

Розробник

Євгенія ШАРА

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін, протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

Валентина КАЛУСЕНКО

Завідувач навчально-методичного кабінету коледжу

Людмила РОМАНЕНКО

ЗМІСТ

Передмова	3
Критерії оцінювання	5
Тематичний план	6
Структура та зміст робочої навчальної програми :	
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	7
Тема 2. Економічні потреби і економічні інтереси	7
Тема 3. Економічна система суспільства. Економічні відносини власності.	8
Тема 4. Форми організації суспільного виробництва	9
Тема 5. Гроші. Товарно-грошові відносини	10
Тема 6. Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва.	11
Структура та інфраструктура ринку	
Тема 7. Конкуренція і монополія у ринковій економіці	12
Тема 8. Підприємство та підприємництво у ринковій економіці	12
Тема 9. Капітал. Витрати виробництва і прибуток	13
Тема 10. Економічне зростання і його чинники.	15
Тема 11. Державне регулювання національної економіки	16
Тема 12. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	17
Перелік питань для рубіжного контролю	19
Перелік питань до екзамену	20
Перелік тем рефератів	22
Список рекомендованих джерел інформації	24

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Економічна теорія» є теоретичною основою сукупності знань та вмій щодо цілісного сприйняття процесу функціонування сучасної економіки на національному і загальносвітовому рівнях. Вона є фундаментальною у системі професійної підготовки фахівця.

Теоретичні економічні знання – це основа вивчення прикладних, функціональних економічних дисциплін, методологічна основа економічної освіти, теоретична база практичної економічної діяльності, економічної політики держави, економічного світогляду, економічної поведінки господарюючих суб'єктів.

Зміст тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.

Тема 2. Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси.

Тема 3. Економічна система суспільства. Відносини власності.

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва та їхня еволюція.

Тема 5. Гроші. Товарно - грошові відносини.

Тема 6. Ринок, як економічна форма організації суспільного виробництва.

Структура та інфраструктура ринку.

Тема 7. Конкуренція і монополія у ринковій економіці

Тема 8. Підприємство та підприємництво у ринковій економіці.

Тема 9. Капітал. Витрати виробництва і прибуток.

Тема 10. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли.

Тема 11. Державне регулювання національної економіки.

Тема 12. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин.

Мета навчальної дисципліни «Економічна теорія»: формування ґрунтовних знань у майбутніх фахівців про сутність економічних процесів та явищ, закономірності функціонування і розвитку економічних систем, а також логіки сучасного економічного мислення й економічної культури, навчання базовим методам аналізу економічної дійсності, умінню приймати обґрунтовані рішення в умовах ринкової економіки.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства, розкрити сутність основних економічних категорій;

- з'ясувати механізм дії економічних законів та механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності;

- навчити здобувачів володінню методологією пізнання економічних процесів, категоріальним апаратом економічної теорії;

- визначити істотні риси основних соціально-економічних систем та напрямки їх еволюції, критерії економічного розвитку, цілі сталого розвитку;

- розкрити механізм функціонування ринкової економіки;

- сформувати економічне мислення, економічну психологію та науково обґрунтований світогляд здобувачів фахової передвищої освіти;

- з'ясувати загальні риси світового господарства та тенденції його розвитку.

Вивчення дисципліни «Економічна теорія» передбачає набуття здобувачами освіти програмних компетентностей, а саме:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

ЗК 3. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією та однією з поширених європейських мов, використовувати іноземну мову для забезпечення результативної професійної діяльності;

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 9. Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Програмні результати навчання:

7.1 Базові знання з основ філософії, права та державного управління;

7.14 Здатність тлумачити положення чинного законодавства, давати правову оцінку юридичним фактам, аналізувати та оцінювати докази;

7.15 Уміння давати правову оцінку діям суб'єктів підприємницької діяльності, у тому числі і щодо виконання договірних зобов'язань;

7.16 Уміння використовувати знання у галузі права для здійснення окремих функцій у суміжних сферах діяльності, спілкування з експертами з інших галузей.

При викладанні дисципліни застосовуються міжпредметні зв'язки з дисциплінами: «Політична економія», «Гроші та кредит», «Історія економіки та економічної думки».

Вивчення курсу будується на використанні таких методів навчання: лекції, семінарські заняття, самостійна робота, написання рефератів, робота з нормативними актами, розв'язування задач, тестування, проведення економічних диктантів, обговорення конкретних економічних ситуацій, розв'язування бізнес-кейсів.

До контрольних заходів належать поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, виконання рубіжної контрольної роботи і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами фахової передвищої освіти навчального матеріалу дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у формі складання усного екзамену.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу в Ірпінському фаховому коледжі економіки та права», оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з усіх видів навчальної роботи оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

«відмінно» – здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

«добре» – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

«задовільно» – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають непевність або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«незадовільно» – здобувач не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, не володіє науковим мисленням, не проявляє практичних навичок.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

№	Назва тем	Кількість годин			
		всього	В тому числі		
			Лекції	Практ. та семін.	Самост. робота
1.	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	4	1	1	2
2.3.	Тема 2. Економічні потреби і економічні інтереси	4	1	1	2
3.	Тема 3. Економічна система суспільства . Економічні відносини власності.	6	2	2	2
4.	Тема 4. Форми організації суспільного виробництва	6	2	2	2
5.	Тема 5. Гроші. Товарно - грошові відносини	6	2	2	2
6.	Тема 6. Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва. Структура та інфраструктура ринку	4	1	1	2
7.	Тема 7. Конкуренція і монополія у ринковій економіці	4	1	1	2
8.	Тема 8. Підприємство та підприємництво у ринковій економіці	6	2	2	2
9.	Тема 9. Капітал. Витрати виробництва і прибуток	4	1	1	2
10.	Тема 10. Економічне зростання і його чинники.	4	1	1	2
11.	Тема 11. Державне регулювання національної економіки	6	2	2	2
12.	Тема 12. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	6	2	2	2
	Всього	60	18	18	24

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

План лекційного заняття:

1. Зародження й основні етапи розвитку економічної теорії як науки
2. Предмет економічної теорії та еволюція у його визначенні школами
3. Методи пізнання економічних процесів і явищ та їхня класифікація.
4. Економічні категорії, закони та принципи

План семінарського заняття:

1. Предмет економічної теорії:
 - а) зародження і розвиток економічної теорії як науки;
 - б) трактування різними школами;
 - в) економічні категорії і закони.
2. Методи економічних досліджень:
 - а) аналізу і синтезу; індукції та дедукції;
 - б) статистичний; наукової абстракції та ін.
3. Функції економічної теорії:
 - а) пізнавальна; практична; виховна

План самостійної роботи:

1. Сучасні напрями економічної теорії
2. Економічна теорія як теоретико-методологічна база інших економічних наук

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
2. Що представляє собою предмет економічної теорії?
3. Назвіть визначення предмету економічної теорії різними школами.
4. Які функції економічної теорії?
5. Назвіть економічні категорії, закони та принципи економічної теорії.
6. В чому полягає пізнання і використання економічних законів?
7. Назвіть методи пізнання економічних процесів і явищ.
8. Яка класифікація економічних процесів і явищ?
9. Взаємозв'язок економічної теорії з іншими економічними науками.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1-3, 6];

Додатковий: [13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27, 30].

Тема 2. Економічні потреби і економічні інтереси

План лекційного заняття:

1. Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура.
2. Закон зростання потреб: сутність, механізм дії.

3. Економічні блага. Товари та послуги.
4. Виробничі ресурси та їх обмеженість.

План семінарського заняття:

1. Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура.
2. Закон зростання потреб: сутність, механізм дії.
3. Економічний інтерес: сутність, класифікація.
4. Моделі ієрархії людських потреб Ф. Герцберга, А. Маслоу, К. Алдерфера, Д. Макклеланда.
5. Класифікація потреб.
6. Взаємозалежність потреб та інтересів як рушійних сил прогресу.

План самостійної роботи:

1. Класифікація потреб.
2. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила прогресу.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Покажіть взаємозв'язок економічних та соціальних потреб.
2. Який характер походження потреб?
3. Що таке потреба і чим вона відрізняється від бажання?
4. Що таке первинні потреби, яке значення вони мають у житті людини?
5. Яким чином потреби впливають на виробництво?
6. В чому взаємозв'язок потреб і інтересів?
7. Які існують сучасні класифікації потреб?
8. Охарактеризуйте ієрархії людських потреб за Ф. Герцбергом?
9. Охарактеризуйте ієрархії людських потреб за А. Маслоу?
10. Охарактеризуйте ієрархії людських потреб за К. Алдерфером?

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1-3, 6];

Додатковий: [13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27, 30].

Тема 3. Економічна система суспільства. Економічні відносини власності.

План лекційного заняття:

1. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт.
2. Форми та тип власності.
3. Роздержавлення та приватизація
4. Інтелектуальна власність.

План семінарського заняття:

1. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт.
2. Форми та типи власності
3. Традиційна економічна система.
4. Командна економічна система.
5. Основні риси перехідної економічної системи.

6. Ринкова економічна система.
7. Основні риси змішаної та сучасної економічної системи.
8. Закономірності переходу від однієї економічної системи до іншої.
9. Роздержавлення та приватизація.
10. Привласнення, володіння, використання, розпорядження.
11. Інтелектуальна власність: творчість та інтелект.
12. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.

План самостійної роботи:

1. Суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини.
2. Типи і моделі економічних систем.
3. Короткостроковий та довгостроковий період в економіці.
4. Історія формування економічної системи України

Перелік питань для самоконтролю:

1. Як в економічній науці відбувався процес еволюції визначення категорії «власність»?
2. Що є суб'єктом та об'єктом власності?
3. Поясніть суть інтелектуальної власності.
4. Що означає поняття «інтелект»?
5. Що означає поняття «володіння», «розпорядження», і «користування»?
6. Поясніть різницю між колективною формою власності та державною?
7. Які типи акціонерних товариств вам відомі?

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1-8];

Додатковий: [14, 20,21];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27, 30].

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва

План лекційного заняття:

1. Суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини.
2. Фактори виробництва та їх доходи.
3. Форми організації суспільного виробництва та види суспільного відтворення.
4. Типи і моделі економічних систем.

План семінарського заняття:

1. Суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини.
2. Фактори виробництва.
3. Доходи від факторів виробництва.
4. Складові процесу виробництва.
5. Форми організації суспільного виробництва
6. Види суспільного відтворення.
7. Продуктивні сили і виробничі відносини.
8. Ефективність суспільного виробництва та його показники.

План самостійної роботи:

1. Форма, вид та тип власності
2. Різниця між поняттями: привласнення, володіння, використання, розпорядження.
3. Відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку.
4. Особливості акціонерної форми власності.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке суспільне виробництво?
2. Які фактори суспільного виробництва вам відомі?
3. Як ви розумієте поняття «робоча сила» та «предмет праці»?
4. Які сфери суспільного виробництва ви знаєте?
5. Які стадії суспільного виробництва діють у виробництві?
6. Дайте класифікацію виробничих ресурсів.
7. Що таке матеріальне виробництво?
8. Що таке нематеріальне виробництво?
9. Які показники економічної ефективності виробництва Ви знаєте?
10. Що являє собою соціально-економічна ефективність виробництва?
11. Охарактеризуйте типи і моделі економічних систем.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1-3,6];

Додатковий: [9];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [30].

Тема 5. Гроші. Товарно - грошові відносини

План лекційного заняття:

1. Гроші: функції, закон грошового обігу.
2. Грошові агрегати.

План семінарського заняття:

1. Товар та його властивості.
2. Вартість та ціна товару. Закон вартості.
3. Ціна. Класифікація цін.
4. Гроші: функції, закон грошового обігу.
5. Інформація як товар.
6. Історія грошей України.
7. Особливості функціонування паперових грошей.
8. Грошові агрегати.

План самостійної роботи:

1. Вартість та ціна товару. Класифікація цін.
2. Інформація як товар.
3. Історія грошей України

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке товар і які він має властивості?
2. Поясніть суть поняття «корисність».
3. Що таке вартість. Охарактеризуйте Закон вартості.
4. Охарактеризуйте основні теорії виникнення грошей.
5. В чому полягає суть еволюції грошей.
6. Перелічіть функції грошей.
7. Розкрийте співвідношення основних функцій грошей.
8. Сформулюйте Закон грошового обігу.
9. Які теорії виникнення грошей вам відомі?
10. Які грошові агрегати діють в Україні та світі?
11. Що таке грошовий агрегат, які грошові агрегати є в Україні?

Перелік рекомендованих джерел інформації:**Основний:** [1-3, 6];**Додатковий:** [14, 20, 21];**Інформаційні ресурси в Інтернеті:** [22-26];**Міжнародні видання:** [30].

**Тема 6. Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва.
Структура та інфраструктура ринку**

План лекційного заняття:

1. Ринок: сутність, функції, закони, класифікація.
2. Інфраструктура ринку.

План семінарського заняття:

1. Основні функції ринку.
3. Закони ринку та їх класифікація
4. Інфраструктура ринку.

План самостійної роботи:

1. Ринковий механізм.
2. Інфраструктура ринку: суть та види

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що являє собою ринок як економічна категорія?
2. Охарактеризуйте функції ринку.
3. З яких основних елементів складається ринок?
4. Що є вирішальною умовою створення ринкових господарств?

Перелік рекомендованих джерел інформації:**Основний:** [1,2,3,6];**Додатковий:** [20,21];**Інформаційні ресурси в Інтернеті:** [22-26];**Міжнародні видання:** [27-30].

Тема 7. Конкуренція і монополія у ринковій економіці

План лекційного заняття:

1. Конкуренція і монополія. Типи конкурентних ринків.
2. Ринок досконалої (чистої) конкуренції.
3. Ринки недосконалої конкуренції.

План семінарського заняття:

1. Моделі ринків.
2. Попит, пропозиція та їх взаємодія.
3. Еластичність попиту та пропозиції за ціною.
4. Конкуренція та її види.
5. Види цін та формування в ринковій економіці.
6. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство.
7. Монополізм, вплив монополій на економічні процеси.
8. Форми монополій.

План самостійної роботи:

1. Конкуренція та її умови.
2. Антимонопольна політика в Україні.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть види ринкової конкуренції.
2. Що таке чиста конкуренція?
3. Охарактеризуйте види ринків.
4. Що являють собою попит і пропозиція? Які фактори впливають на їх зміну?
5. Які моделі ринкового господарства Ви знаєте?
6. Сформулюйте економічні функції та соціальну роль конкуренції.
7. Назвіть види та форми конкуренції.
8. Чому ринкова економіка породжує монополію?
9. Які найголовніші напрямки антимонопольної політики держави?
10. Якими є найхарактерніші ознаки та різновиди біржової діяльності?

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1,2,3,6];

Додатковий: [20,21];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27-30].

Тема 8. Підприємство та підприємництво у ринковій економіці

План лекційного заняття:

1. Підприємництво: сутність, види, ознаки, принципи та функції.
2. Підприємство: сутність, форми, види та функції.
3. Нові види підприємницької діяльності.

План семінарського заняття:

1. Підприємництво: сутність, види, ознаки, принципи та функції.
2. Підприємство: сутність, форми, види, принципи та функції.

3. Нові види підприємницької діяльності.
4. Суб'єкти підприємницької діяльності.
5. Характеристика господарських товариств.
6. Типи акціонерних товариств
7. Класифікація підприємств за розміром.
8. Інноваційне підприємство.
9. Венчурне підприємства.
10. Лізингові фірми.
12. Брокерські (маклерські) фірми.
13. Аудиторська фірма.
14. Франчайзинг.

План самостійної роботи:

1. Типи об'єднань підприємств.
2. Класифікація підприємств за розміром.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть різницю між поняттями «підприємство» та «підприємництво»?
2. Назвіть принципи підприємницької діяльності?
3. Хто є суб'єктами підприємницької діяльності?
4. Перелічіть та дайте характеристику видам підприємницької діяльності?
5. Які функції виконує підприємництво та підприємство?
6. Охарактеризуйте види підприємств.
7. Поясніть суть інноваційного підприємства?
8. Як класифікують підприємства за розміром?
9. Які нові види підприємств вам відомі?
10. Які фактори визначають свободу підприємця?
11. Дайте повну характеристику підприємствам залежно від форми власності та сфер функціонування.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1, 2, 6];

Додатковий: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27-30].

Тема 9. Капітал. Витрати виробництва і прибуток

План лекційного заняття:

1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства.
2. Витрати виробництва, їхня сутність та класифікація
3. Прибуток як економічна категорія

План семінарського заняття:

1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства
2. Відмінності між основним та оборотним капіталом
3. Кругооборот і оборот капіталу

4. Фізичний та моральний знос.
5. Дайте визначення поняттю «рентабельність».
6. Амортизація, методи амортизації
7. Суть торгового капіталу і торгового прибутку
8. Витрати виробництва, їхня сутність та класифікація
9. Прибуток як економічна категорія
10. Сутність, види і джерела формування доходів
11. Сутність заробітної плати, структура заробітної плати
12. Форми заробітної плати, тарифна система та її елементи
13. Мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум
14. Структура сімейних доходів
15. Причини нерівномірності розподілу доходів населення

План самостійної роботи:

1. Рентабельність та її основні характеристики
2. Амортизація та методи амортизації
3. Торговий капітал і торговий прибуток
4. Норма прибутку

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що являє собою капітал як економічна категорія?
2. Які теорії капіталу вам відомі?
3. Людський капітал та рівні інвестування у людський капітал.
4. Відмінності між основним та оборотним капіталом.
5. Амортизація основного капіталу, фізичний та моральний знос
6. Охарактеризуйте стадії капіталу у процесі його кругообігу
7. Що таке оборот капіталу і чим він відрізняється від кругообороту?
8. Визначення категорії витрати виробництва
9. Класифікація витрат на постійні та змінні
10. Альтернативні витрати
11. Витрати виробництва у довгостроковому та короткостроковому періоді.
12. Прибуток, функції прибутку
13. Норма прибутку та норма рентабельності
14. Заробітна плата, її види та форми
15. Номінальна та реальна заробітна плата.
16. Характеристика ринку праці та особливості його функціонування.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1,2,6];

Додатковий: [14,20,21];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [28-30].

Тема 10. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли

План лекційного заняття:

1. Економічне зростання та його показники
2. Фактори економічного зростання
3. Роль заощаджень та інвестицій в процесі економічного розвитку
4. Суть та фази ділового (економічного) циклу

План семінарського заняття:

1. Циклічність розвитку економічних процесів
2. Цикли ділової активності, їх види
3. Фази циклів
4. Економічні і структурні кризи
5. Інфляція: класифікація її видів, наслідки та методи боротьби
6. Безробіття та зайнятість
7. Схема ділового циклу. Схема сучасного ділового циклу
8. Безробіття та його види
9. Причини безробіття
10. Природний рівень безробіття
11. Сучасні методи боротьби з безробіттям
12. Зайнятість її типи та форми. Методи впливу на рівень зайнятості

План самостійної роботи:

1. Схема ділового циклу. Схема сучасного ділового циклу.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Сутність економічного зростання.
2. Назвіть типи та фактори економічного зростання.
3. Поясніть суть поняття: «реcesія», «депресія», «економічний цикл».
4. Сутність поняття «зайнятість» види зайнятості
5. Назвіть форми та категорії зайнятості.
6. Яку частину населення можна зарахувати до економічно активного населення?
7. Які причини економічних криз?
8. Які причини безробіття ви знаєте?
9. Наведіть приклади циклічного, структурного та молодіжного безробіття.
10. Які наслідки безробіття?
11. Які показники вимірювання рівня безробіття ви знаєте?

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [1-3,6];

Додатковий: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27-30].

Тема 11. Державне регулювання національної економіки

План лекційного заняття:

1. Фінансова система: суть та структура.
2. Державний бюджет.
3. Податки. Елементи системи оподаткування.
4. Кредит, його форми та види.
5. Сутність ВВП та ВВП.
6. Номінальний та реальний ВВП.
7. ВВП і добробут населення.

План семінарського заняття:

1. Важелі механізму державного регулювання національної економіки.
2. Економічні функції держави.
3. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
4. Фінансова система: суть та структура.
5. Державний бюджет та його дефіцит.
6. Місцеві бюджети.
7. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів.
8. Податки. Елементи системи оподаткування.
9. Крива Лаффера.
10. Функції податків та їх класифікація.
11. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.
12. Кредити, його форми та види.

План самостійної роботи:

1. Економічні функції держави.
2. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
3. Інструменти грошово-кредитної політики держави. Функції та операції банків.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте характеристику економічним функціям держави.
2. Які форми, методи та інструменти державного регулювання економіки ви знаєте?
3. Як формується державний бюджет?
4. Що таке бюджетний дефіцит, яких форм він набирає?
5. Які основні витратні статті державного бюджету ви знаєте?
6. Які елементи системи оподаткування вам відомі?
7. Які форми та методи державного регулювання змішаної економіки вам відомі?
8. Яка мета фіскальної політики держави?
9. Поясніть суть кривої Лаффера.
10. Охарактеризуйте грошово-кредитну політику держави.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [2,6];

Додатковий: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];
Міжнародні видання [27-30].

Тема 12. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин

План лекційного заняття:

1. Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталів, міжнародний рух робочої сили.
2. Інтернаціоналізація виробництва – всеохоплююча тенденція розвитку сучасного світового господарства.
3. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості.
4. Міжнародні валютні відносини.
5. Концепції світової торгівлі.
6. Еволюція теорій світової торгівлі.

План семінарського заняття:

1. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості.
2. Міжнародні валютні відносини.
3. Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталів, міжнародний рух робочої сили.
4. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.
5. Міжнародні кредити.
6. Міжнародні валютно-фінансові відносини.
7. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці.

План самостійної роботи:

1. Інтернаціоналізація виробництва - всеохоплююча тенденція розвитку сучасного світового господарства.
2. Світове господарство: сутність, етапи формування, структура, тенденції розвитку.
3. Міжнародний поділ праці: сутність, форми прояву та розвитку.
4. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва.
5. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Головні інтеграційні угруповання світу.
6. Процеси інтеграції у Європі та її форми.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що таке світове господарство?
2. Назвіть основні етапи формування світового господарства.
3. Яка структура світового господарства?
4. Назвіть основні тенденції розвитку світового господарства.
5. Що таке світовий ринок?
6. Назвіть основні функції та особливості світового ринку.
7. Як ви розумієте поняття міжнародний поділ праці?
8. Які форми прояву та розвитку міжнародного поділу праці ви знаєте?

9. Поясніть різницю між: «еміграцією», «іміграцією» та «рееміграцією».
10. Назвіть роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва.
11. Які перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему?
12. Які інтеграційні процеси на сучасному етапі розвитку ви знаєте?
13. Охарактеризуйте головні інтеграційні угруповання світу.
14. Як розрахувати показник участі країни у міжнародному поділі праці?
15. Поясніть суть та сфери міжнародного кооперування.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: [3,6];

Додатковий: [20];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [22-26];

Міжнародні видання: [27-30].

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ РУБІЖНОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет та об'єкт економічної теорії:
2. Економічні категорії і закони.
3. Методи і способи економічних досліджень.
4. Розвиток економічної думки в Україні.
5. Сучасні економічні теорії.
6. Основні функції економічної теорії.
7. Економічний закон зростання потреб.
8. Економічні потреби суспільства, їх суть і класифікація.
9. Спільне виробництво як матеріальна основа життя людини.
10. Фактори виробництва та їх доходи.
11. Основні складові процесу виробництва.
12. Форми організації суспільного виробництва та види суспільного відтворення
13. Характеристика типів і моделей економічних систем.
14. Закономірності переходу від однієї економічної системи до іншої.
15. Суспільний поділ праці та його форми.
16. Історія формування економічної системи України.
17. Продуктивні сили і виробничі відносини.
18. Ефективність суспільного виробництва та її показники
19. Характеристика економічних потреб суспільства, їх суть та структура.
20. Закон зростання потреб: сутність, механізм дії
21. Економічний інтерес: сутність, класифікація.
22. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила прогресу.
23. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт.
24. Форми та тип власності.
25. Сутність роздержавлення та приватизації
26. Інтелектуальна власність: творчість та інтелект.
27. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
28. Привласнення, володіння, використання, розпорядження.
29. Відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку.
30. Особливості акціонерної форми власності.
31. Товар та властивості товару.
32. Поняття вартості та ціни товару.
33. Сутність закону вартості, ціна, класифікація цін.
34. Гроші: функції, закон грошового обігу.
35. Особливості функціонування паперових грошей.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини
2. Економічні категорії і закони
3. Предмет та об'єкт економічної теорії
4. Суспільне виробництво як матеріальна основа життя людини
5. Фактори виробництва та їх доходи
6. Форми організації суспільного виробництва та види суспільного відтворення
7. Охарактеризуйте типи і моделі економічних систем
8. Ефективність суспільного виробництва та його показники
9. Економічні потреби суспільства, їх суть та структура
10. Закон зростання потреб: сутність, механізм дії
11. Економічний інтерес: сутність, класифікація
12. Власність: сутність, об'єкт, суб'єкт
13. Форми та тип власності
14. Опишіть суть інтелектуальної власності та її основних складових
15. Об'єкт та суб'єкт права інтелектуальної власності
16. Особливості акціонерної форми власності
17. «Товар» та які його властивості
18. Вартість та ціна товару. Закон вартості. Класифікація цін
19. Гроші: функції, закон грошового обігу
20. Сутність та функції ринку
21. Охарактеризуйте закони ринку
22. Дайте класифікацію ринків
23. Охарактеризуйте поняття «інфраструктура ринку» та основні її складові
24. Моделі ринків.
25. Поясніть суть понять «попит», «пропозиція» та їх взаємодія
26. Еластичність попиту та пропозиції за ціною
27. Конкуренція та види конкуренції
28. Види цін та формування в ринковій економіці
29. Підприємництво: сутність, види, ознаки, принципи та функції
30. Підприємство: сутність, форми, види, принципи та функції
31. Нові види підприємницької діяльності
32. Капітал як економічна категорія
33. Суть поняття «людський капітал»
34. Проаналізуйте відмінності між основним та оборотним капіталом
35. Витрати виробництва, їх суть та класифікація
36. Функції прибутку
37. Сутність, види і джерела формування доходів
38. Сутність та структура заробітної плати
39. Тарифна система та її елементи
40. АПК України та його структура
41. Земельна рента та її форми в сучасних умовах

42. Земля як специфічний господарський ресурс. Особливості пропозиції землі
43. Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу
44. Система національних рахунків. ВВП, ВВП та методи їх розрахунку
45. Різницю між поняттями «національний дохід» та «національне багатство»
46. Ефективність національної економіки та її показники
47. Суть циклічності розвитку економічних процесів
48. Інфляція: класифікація її видів, наслідки та методи боротьби
49. Охарактеризуйте безробіття та його види
50. Зайнятість її типи та форми. Назвіть методи впливу на рівень зайнятості
51. Економічні функції держави
52. Опишіть форми, методи та інструменти державного регулювання економіки
53. Фінансова система: суть та структура
54. Державний бюджет та його дефіцит
55. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів
56. Елементи системи оподаткування
57. Функції податків та їх класифікація
58. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави
59. Інструменти грошово-кредитної політики держави
60. Кредит, його форми та види
61. Світове господарство: сутність, етапи формування, структура, тенденції розвитку
62. Поясніть суть інтернаціоналізація виробництва
63. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості
64. Форми міжнародних економічних відносин
65. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему
66. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Головні інтеграційні угруповання світу
67. Процеси інтеграції у Європі та її форми
68. Сучасний світовий ринок: сутність, функції, особливості
69. Міжнародний поділ праці: сутність, форми прояву та розвитку

ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ

1. Основні напрямки сучасної економічної теорії.
2. Розвиток економічної теорії в Україні.
3. Нобелівські лауреати з економіки за останнє п'ятиріччя.
4. Предмет економічної теорії.
5. Економічні закони та їх використання.
6. Безмежність потреб та обмеженість ресурсів.
7. Фактори виробництва та зміни у факторах виробництва в процесі розвитку суспільства.
8. НТП та його вплив на суспільне виробництво.
9. Ефективність виробництва і шляхи її підвищення.
10. Власність та її місце в системі економічних відносин.
11. Реформування відносин власності в умовах переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки.
12. Економічна система, її структура та типи.
13. Соціалістична економічна система та її особливості.
14. Ринкова трансформація економіки.
15. Економічне зростання та його фактори.
16. Особливості економічного зростання у країнах світу.
17. Циклічність економічного розвитку.
18. Періодизації соціально-економічного розвитку.
19. Сталий розвиток та його складові.
20. Постіндустріальне суспільство.
21. Проблеми економічного зростання України.
22. Теорії вартості.
23. Походження грошей та їх сучасні види.
24. Інфляція: її сутність та причини.
25. Особливості інфляції в сучасній економіці України.
26. Ринкова економіка: особливості механізму, переваги та недоліки.
27. Ринкові реформи в економіці України.
28. Інфраструктура ринку і проблеми її розвитку в економіці України.
29. Монополія та антимонопольна діяльність держави.
30. Еластичність попиту та пропозиції.
31. Обіг капіталу.
32. Тенденція до вирівнювання норми прибутку.
33. Витрати виробництва.
34. Прибуток та теорії прибутку.
35. Оцінка економічної ефективності діяльності підприємств.
36. Підприємництво та його роль.
37. Ціна, її сутність, функції та фактори, що визначають.
38. Методи ринкового ціноутворення.
39. Менеджмент та його функції.
40. Маркетинг та його значення у функціонуванні підприємств.

41. Доходи домогосподарств та методи їх регулювання державою.
42. Безробіття та його сучасний стан в Україні.
43. Сучасні форми і системи заробітної плати.
44. Державне регулювання ринку праці.
45. Нерівність у розподілі доходів: причини та наслідки.
46. Основні види доходів та їх походження.
47. Товарна біржа: її призначення та механізм функціонування.
48. Кредит, його функції та форми.
49. Банківська система України.
50. Операції комерційних банків.
51. Основні види цінних паперів.
52. Фондова біржа та її роль у функціонуванні економіки.
53. Рента та її види.
54. Оцінка вартості землі.
55. Реформування земельних відносин в економіці України.
56. Сучасні форми господарювання в аграрній сфері України.
57. Державна підтримка фермерів в країнах світу.
58. Сучасна аграрна політика України.
59. Проблеми формування ринку землі в Україні.
60. Господарський механізм змішаної економіки ринкового типу.
61. Податкова система.
62. Державний бюджет.
63. Економічні теорії про державне регулювання ринкової економіки.
64. Суспільні товари та особливості їх відтворення.
65. Екстерналії та їх регулювання державою.
66. Монетарна політика, її цілі та інструменти.
67. Ризики економічної діяльності.
68. Тіньовий сектор економіки.
69. Еволюція світового господарства.
70. Міжнародна торгівля: сучасний стан.
71. Еволюція світової валютної системи.
72. Економічні теорії міжнародної торгівлі.
73. Глобалізація: сутність та протиріччя.
74. Проблеми інтеграції України у світове господарство.
75. Економічний аспект глобальних проблем.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ:

Основний:

1. Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія: навч. посіб. Ірпінь : УДФСУ, 2018. 270 с.
2. Онегіна В. М., Батюк Л. А. Економічна теорія : практикум. Харків : ХНТУСГ, 2017. 62 с.
3. Економічна теорія. Політекономія : підручн. / за ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2012. 685 с.
4. Козюк В. В., Родіонова Л. А., Длугопольський О. В. Історія економіки та економічної думки : підруч. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 792 с.
5. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 504 с.
6. Семененко В. М., Коваленко Д. І., Бугас В. В., Семененко О. В. Економічна теорія. Політекономія. Київ : ЦУЛ, 2019. 428 с.
7. Теліщук М. М., Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки (у схемах і таблицях): навч. посіб. Ірпінь : НУДПСУ, 2015. 556 с.
8. Пікулик О. І., Зеленко В. А., Шпарик Х. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки». Львів, 2018. 121 с.

Додатковий:

9. Білоус О. Економічна теорія і закон діяльності: ретроспектива і перспективи імплементації. *Економічна теорія*. 2015. № 2. С. 118-119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2015_2_10 (дата звернення: 29.08.2023 р.).
10. Боєва С. Ю. Феодалізм у Західній Європі: генезис, характерні риси, тенденції розвитку. URL: http://history-pages.kpi.ua/wp-content/uploads/2018/10/46_2_Boyeva.pdf (дата звернення: 29.08.2023 р.).
11. Возний К. З. Конфуціанство і сучасна економіка: зв'язки, паралелі, суперечності. *Економічна теорія*. № 3. 2012. С. 7-19.
12. Галицька Е. В., Прімерова О. К., Семіколенова С. В. Життєвий шлях та наукова діяльність Вільяма Петті. *Статистика України*. 2017. №4. С. 94-100.
13. Залужний А. Л. Потреби в контексті економічних підходів: від марксизму до інституалізму. *Інтелект XXI*. №6. 2017. С. 151-154.
14. Леоненко П. М. Юхименко П. І. Економічна історія: навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2004. URL: <https://tinyurl.com/uscqcp3h4> (дата звернення : 29.08.2023 р.).
15. Несененко П. П., Артеменко О. А. Генеза методології класичного економічного напрямку та кейнсіанства. Одеса : ОНЕУ, 2018. 261 с.
16. Охота Ю. В. Підприємницька діяльність в аграрному секторі: сутність, організаційно-правова форма та інші основні аспекти. *Ефективна економіка*.

2018. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6193> (дата звернення: 29.08.2023 р.).

17. Ряба О.І. Економічна теорія та суспільство знань. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 5(1). С. 158-160. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_5\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_5(1)_33) (дата звернення: 29.08.2023 р.).

18. Стрішенець М. М., Павлова О. М., Павлов К. В. Інституціональна економічна теорія і розвиток світової економічної науки в умовах глобалізаційних змін. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. №5. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-5-7207> (дата звернення: 29.08.2023 р.).

19. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. Львів: Кальварія, 2017. 164 с.

20. Уманців Ю. Економічна теорія у новітньому методологічному дискурсі. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. URL: <https://doi.org/10.31617/visnik.knute> (дата звернення: 29.08.2023 р.).

21. Філюк Г. М. Економічна теорія і економічна політика в Україні: відносна відособленість. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18. Економіка і право*. 2015. Вип. 27. С. 3-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_018_2015_27_3 (дата звернення: 29.08.2023 р.).

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

22. Актуальні проблеми економіки. URL: www.eco-science.net (дата звернення: 29.08.2023 р.).

23. Економічний вісник НТУУ «КПІ». URL: http://economy.kpi.ua/uk/economic_theory (дата звернення: 29.08.2023 р.).

24. Проблеми економіки. URL: <http://www.problecon.com/thematic-search/?theme=economic-theory> (дата звернення: 29.08.2023 р.).

25. Економічна теорія. URL: http://etet.org.ua/?page_id=189 (дата звернення: 29.08.2023 р.).

26. Ефективна економіка. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/> (дата звернення: 29.08.2023 р.).

Міжнародні видання:

27. American Economic Journal: Applied Economics. URL: www.aeaweb.org/journals/app (дата звернення: 29.08.2023 р.).

28. American Economic Journal: Microeconomics. URL: www.aeaweb.org/journals/mic (дата звернення: 29.08.2023 р.).

29. American Economic Journal: Macroeconomics. URL: www.aeaweb.org/journals/mac (дата звернення: 29.08.2023 р.).

30. American Economic Journal: Economic. URL: <http://www.aeaweb.org/journals/pol> (дата звернення: 29.08.2023 р.).